

[Chr. Madsen.]

men man finder altså alligevel ikke anledning til her i det høje folketing at sige noget andet end det, man har talt om gennem mange, mange år.

Dertil synes jeg, at det i høj grad er bemærkelsesværdigt, at det er de såkaldte liberalistiske partier, der arbejder med planer om en eller anden form for tvungen voldgift, altså tvungen voldgift, når det drejer sig om lønfastsættelser. Når det derimod drejer sig om kontrol med priser, avancer, jordspekulation og boligåger, forlanges der frihed næsten ud over alle grænser. Jeg synes ikke, at tanken og ideen om tvungen voldgift harmonerer ret meget med den frihed og fri konkurrence, som de liberalistiske partier taler så meget om. Derimod mener jeg, at retten til at strejke, retten til at forlange prisen for sit arbejde må være en fundamental del af vort demokrati — og også en menneskeret.

I forsøget på at gennemføre former for tvungen voldgift bruges også i dette tilfælde udtrykket „samfundets interesser“. Når en konflikt truer på et område, hvor samfundsmaskineriet i særlig grad er sårbart, skal der gribes ind, står der i fremsættelsestalen. Jeg tror, det var hr. Anker Jørgensen, der sagde, at vi her i Danmark kan verdensrekord i få konflikter. I de konflikter, vi har oplevet i de sidste åringer, har statsmagten hver gang grebet ind. Man har nemlig brugt den samme sætning: når man kunne se, at samfundsmaskineriet i særlig grad var sårbart ved en strejke, skulle man gribe ind. De konflikter, vi har haft, har vi ikke kunnet notere ret meget, når vi så den årlige produktionstilvækst. Der er intet år siden 1945, hvor man med alvor kan sætte fingeren og sige, at på grund af dette års overenskomstforhandlinger havde man en betydelig mindre produktion det år end de tidligere år. Det med, at man skal gribe ind i konflikter, når samfundsmaskineriet i særlig grad er udsat for fare, kan altså drejes derhen, at man kan gribe ind i alle konflikter.

Ifølge lovforslaget skal konflikter henvises til et nævn, der består af 3 jurister samt yderligere 2 medlemmer udpeget af de interesserede parter, og når folketinget har afgjort, at en konflikt skader samfundet, skal nævnet altså gribe ind, ligesom man

ikke, når en sag er indberettet til nævnet, på dette område kan gå ud i konflikt.

Der står i forvejen i forligsmandslovens § 2, at forligsmændene til enhver tid skal holde sig underrettet om arbejds- og lønforhold og forud for og under varslede konflikter kan gribe ind og forlange nye forhandlinger. Når forligsmændene efter lange og ofte dramatiske forhandlinger opgiver, er det sædvanen, at folketinget ophører et mæglingforslag til lov eller på anden måde blander sig i konflikten. Forslagsstillernes mening er altså blot, at de vil have ophøjet dårlige sædvaner til lov.

Nu er der i de nuværende former for statsindgreb mange gode muligheder for, at den ene part i forhandlingerne kan føre en såkaldt nej-politik over for stillede krav i forventning om, at der på et eller andet tidspunkt kommer et statsindgreb — antagelig et statsindgreb, der går ind for den af parterne, der har ført en nej-politik under forhandlingerne.

Vor nuværende form giver endvidere mulighed for, at en hvilken som helst regering kan fratage lønarbejderne store dele af indvundne løntillæg, når overenskomsterne er afsluttet. Dette sidste har man meget bestemt gjort opmærksom på i en AIC-pjece — AIC står for Arbejderbevægelsens Informations-Central — som blev uddelt forud for alle kongresser, der blev afholdt i efteråret 1965. Der står heri, at årsagen til, at skattebuketterne kom i flere tempi, var, at regeringen måtte afvente udviklingen på hele lønområdet. Det vil altså sige, at regeringen på det tidspunkt ifølge pjecen afventede overenskomstforhandlingerne for at finde ud af, hvor meget der skulle ind i skattebuketterne, og at skattebuketterne — jeg er nu ikke sikker på, det er rigtigt, men det står der i pjecen — kom i flere tempi, fordi man skulle undersøge, hvor store lønfremskridt der ville komme efter overenskomstforhandlingerne, og hvor meget der så skulle tages tilbage i statsskat af det merforbrug, som overenskomstforhandlingerne kunne være årsag til. Vore overenskomstforhandlinger indeholder altså — og det har de gjort igennem mange år — muligheder for at efterregulere indvundne løntillæg.

Når forholdene er således, synes jeg, at det radikale venstre og i høj grad de borger-